

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 24 juli 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een neuscorrectie.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de verzekeringsvoorwaarden van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker heeft al meerdere jaren last van ademhalingsproblemen. Er is behandeling met corticosteroiden geprobeerd, maar deze was niet succesvol. Verzoeker wordt verwezen naar een KNO-arts in verband met scheefstand van de neus in combinatie met neuspassageklachten met name links. De KNO-arts constateert bij onderzoek een uitwendige deviatie, een benige hump, een kraakbenige hump na geringe zadel, een tip asymmetrie ten nadele van rechts. Er is sprake van een klepgebied dat, met name links, insufficiënt is bij inademing en van normale slijmvliezen met een septumdeviatie. De KNO-arts concludeert dat sprake is van een inwendige- en uitwendige neusdeviatie. Om de klachten te verhelpen adviseert de KNO-arts de neus te opereren via een externe benadering (COTG 2061 en DOT 33). DOT 33 is een rhinoplastiek (een cosmetische ingreep).

De KNO-arts vraagt een machtiging aan bij verweerder voor een septo/-rhinoplastiek, zorgactiviteit 032061: chirurgische correctie van deformiteiten aan het benig neusskelet (uitwendige correctie) in combinatie met correctie van het septum en/of het vestibulum van de neus (inwendige correctie). Op de aanvraag is vermeld dat de obstructieklachten van de neus chronisch zijn, namelijk langer dan 12 maanden bestaand. De NOSE-score vermeldt in de vijf domeinen 'verstopte neus of vol gevoel', 'neusblokkade of obstructie', 'problemen met slapen', 'moeite met ademen door de neus' en 'niet voldoende lucht door de neus krijgen bij sport of inspanning', telkens de hoogste score van een ernstig probleem. Er is volgens de arts sprake van een ernstige vervorming: een zeer opvallende deformiteit van de neus. Er zijn zes foto's bijgevoegd ter illustratie en een begeleidende brief die in de eerste alinea is beschreven.

Verweerder wijst de aanvraag voor de machtiging af. Volgens verweerder is niet aannemelijk gemaakt dat een uitwendige benadering noodzakelijk is om het functionele probleem / de functionele problemen op te lossen. Verweerder merkt op dat voor alleen een inwendige neuscorrectie geen machtiging nodig is. In de heroverweging van 24 november 2022 voegt verweerder hieraan toe dat de KNO-arts alleen een septumdeviatie beschrijft en een open benadering aanvraagt. Verweerder verwijst vervolgens naar de VAV werkwijzer waarin staat dat een open benadering (incisie uitwendig) niet automatisch betekent dat sprake is van rhinoplastiek. Een extracorporele (van buiten het lichaam) septumcorrectie is een septumcorrectie en geen rhinoplastiek. De KNO-arts heeft volgens verweerder niet duidelijk gemaakt welke anatomische afwijking ten grondslag ligt aan de functiestoornis en waarom de uitwendige vorm veranderd dient te worden om het functionele probleem op te lossen.

De KNO-arts licht op 17 april 2023 toe dat sprake is van een insufficiënte neusklep waarbij een operatie aan alleen het neustussenschot (een septumcorrectie) onvoldoende is om de klachten te verlichten. Alleen een septumcorrectie is mechanisch niet mogelijk. Er is sprake van een scheefstand van de gehele neus links en van een zadelneus.

Verweerder blijft bij het standpunt dat niet is aangetoond dat sprake is van een duidelijk zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aantoonbaar is. Er is niet aannemelijk gemaakt waarom een benige ingreep noodzakelijk is om het functionele probleem op te lossen.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer huisartsen en medisch specialisten die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ Dit criterium bepaalt of een specifieke behandeling behoort tot het verzekerde pakket. Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.² Dit betekent dat er een koppeling moet zijn tussen de zorgbehoefte (de medische indicatie) en de zorg die geleverd wordt. Het gaat hierbij dus om de vraag of in het individuele geval de verlangde zorg het aangewezen middel is om in het gezondheidstekort van de verzekerde te voorzien.

Plastische chirurgie

Voor behandelingen van plastisch-chirurgische aard gelden aanvullende voorwaarden. In artikel 2.4 eerste lid, onder b Bzv is omschreven in welke gevallen behandelingen van plastisch-chirurgische aard onder de te verzekeren zorg vallen. Het gaat (voor zover relevant voor dit geschil) om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking.

Neuscorrectie

De voorwaarden uit artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv zijn verder uitgewerkt in de 'Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard' van de Vereniging Artsen Volksgezondheid (VAV Werkwijzer).³

---

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

³ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav>

Hierin is voor een aantal veel voorkomende beoordelingen de begrippen 'verminking' en 'functiestoornis' verder uitgewerkt, zodat dit als leidraad kan dienen bij de beoordeling van aanvragen. Over een neuscorrectie/rhinoplastiek is onder meer het volgende opgenomen:

Een neuscorrectie/rhinoplastiek is een operatie die is bedoeld om een verminking, of een lichamelijke functiestoornis, oftewel belemmerende passageklachten van de neus te verhelpen. Uit literatuuronderzoek blijkt dat er zelden een indicatie is om op basis van functionele klachten een neuscorrectie/rhinoplastiek te verrichten. Naast verminking, kan alleen in die gevallen, waarbij de uitwendige vorm van de neus verandert om het functionele probleem inwendig te verhelpen, een rhinoplastiek aangewezen zijn.

Verminking

Bij een verminking kan het gaan om een aangeboren misvorming zoals van het benig aangezicht of van lip-, kaak- en/of gehemeltespelen of een verworven verminking bijvoorbeeld als gevolg van ziekte, trauma, oncologische resectie of anderszins iatrogeen (veroorzaakt door medische handelingen).

Functiestoornis

Een functiestoornis is een objectief aantoonbare, lichamelijke functionele stoornis, die de activiteiten van het dagelijks leven duidelijk beïnvloedt. In het geval van een rhinoplastiek moet er dus sprake zijn van een ernstige luchtwegobstructie die nadelige effecten heeft op de activiteiten van het dagelijks leven.

In de werkwijzer is geconcludeerd dat voor het verminderen van een functiestoornis (neusobstructie) verschillende extern te benaderen rhinoplastiek technieken zoals een correctie van een tension nose, een correctie van aanzuigende neusvleugels, het plaatsen van spreaders en kraakbeen-transplantaties niet voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk (en dus niet effectief zijn).

Een neuscorrectie/rhinoplastiek komt, naast verminking, slechts in uitzonderlijk situaties voor vergoeding in aanmerking als er aan de volgende 6 voorwaarden wordt voldaan:

Indien er sprake is van;

1. Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis. Dat wil zeggen een chronische, sterk verminderde doorgankelijkheid van de neus, die langer dan 1 jaar bestaat en waarbij conservatieve maatregelen onvoldoende effect hebben gehad en waarvan de verzekerde dagelijks hinder ondervindt.
- én
2. De ernst van de klachten is geobjectiveerd door middel van de Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) Scale.
- én
3. Er is een duidelijke uitwendig zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aanwijsbaar is.
- én
4. Er wordt bij nasendoscopie/rhinoscopie een passageprobleem gezien en beschreven, dat de passageklachten verklaart en dat veroorzaakt wordt door de bij uitwendige inspectie geobjectiveerde anatomische afwijking.
- én
5. De afwijking alleen gecorrigeerd kan worden met een operatieve neuscorrectie/rhinoplastiek en niet alleen met een septumcorrectie en/of conchareductie.

én

6. De voorgestelde ingreep voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Dat een septumcorrectie wordt vergoed vanuit de basisverzekering is niet in geschil. De NOSE (Nasal obstruction symptom evaluation) score is maximaal. Dit past bij ernstige klachten. Daarnaast is sprake van een scheefstand van de neus met een objectieve septumdeviatie. De septumcorrectie kan in principe inwendig, maar ook uitwendig worden uitgevoerd (extracorporele benadering). Deze ingrepen worden zonder machtiging vergoed.

Stand van wetenschap en praktijk

Volgens de KNO-arts is sprake van een insufficiënte neusklep, waardoor een septumcorrectie alleen mechanisch niet mogelijk is en een rhinoplastiek noodzakelijk is. Om te beoordelen of deze ingreep kan worden vergoed uit de basisverzekering wordt de VAV werkwijzer als leidraad gebruikt. In de VAV werkwijzer is geconcludeerd dat voor het verminderen van een functiestoornis (neusobstructie) verschillende extern te benaderen rhinoplastiek technieken zoals correctie van aanzuigende neusvleugels, het plaatsen van spreaders en kraakbeentransplantaties niet effectief zijn en niet voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk. Een rhinoplastiek ter correctie van een insufficiënte neusklep bijvoorbeeld door middel van plaatsing van spreaders of kraakbeentransplantaties, voldoet dus niet aan de stand van de wetenschap en praktijk (vergoedingscriterium 6 van de VAV werkwijzer).

Overige voorwaarden

Verzoeker voldoet volgens behandelaar aan voorwaarden 1 tot en met 6. Hierboven werd al aangegeven dat conform de VAV Werkwijzer de behandeling niet voldoet aan voorwaarde 6. Er lijkt wel te worden voldaan aan voorwaarden 1 en 2. Er lijkt sprake te zijn van een chronische, sterk verminderde doorgankelijkheid van de neus, die langer dan één jaar bestaat en waarbij conservatieve maatregelen onvoldoende effect hebben gehad en waarvan de verzekerde dagelijks hinder ondervindt (voorwaarde 1). De ernst van de klachten is geobjectiveerd door middel van de NOSE Scale. Deze geeft op alle punten een maximale score (voorwaarde 2).

Er wordt niet voldaan aan de voorwaarden 3, 4 en 5. Op basis van de beschrijving van de KNO-arts en de aanwezige foto's in het dossier is er geen sprake van een duidelijke uitwendig zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aanwijsbaar is. In de brief van de KNO-arts van 17 oktober 2022 staat dat er visueel een scheefstand van de neus is. Er is een benige hump en een kraakbenige hump, een geringe zadel. De neustip toont asymmetrie ten nadele van rechts. Bij de aanvraag zijn diverse aangezichtsfoto's vanuit verschillende hoeken van verzoeker toegevoegd. Hierop is inderdaad wel enige schuinstand van de neus te zien en er lijkt sprake van een prominente neus, maar hier is maar in geringe mate sprake van. Uit de stukken volgt dus niet dat sprake is van een duidelijke uitwendig zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aanwijsbaar is (voorwaarde 3). Nu een dergelijke afwijking niet als oorzaak is aangewezen wordt in de verdere motivering van de KNO-arts ook niet voldaan aan de voorwaarden 4 en 5.

Uit het voorgaande volgt dat voor wat betreft de aangevraagde rhinoplastiek geldt dat uit de beschikbare informatie niet blijkt dat sprake is van een duidelijke uitwendig zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aanwijsbaar is. Er is niet voldaan aan de indicatievoorwaarden 3, 4 en 5 van de VAV werkwijzer. Voor de door de KNO-arts genoemde insufficiënte neusklep geldt dat de voorgestelde rhinoplastiek ter correctie hiervan niet voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk, indicatievoorwaarde 6 van de VAV werkwijzer.

Conclusie

Voor wat betreft de aangevraagde rhinoplastiek geldt dat niet is voldaan aan de indicatievoorwaarden 3, 4, 5 en 6 van de VAV werkwijzer. De aangevraagde rhinoplastiek komt derhalve niet voor vergoeding vanuit de basisverzekering in aanmerking.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

De aangevraagde rhinoplastiek behoort niet tot het basispakket en komt niet voor vergoeding in aanmerking. Verzoeker kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van deze behandeling ten laste van de basisverzekering.